

SESLİ DİZİ | SOUND ART PROJECTS 1

**SİYAH A
FREEDOM TO THE BLACK
ERDEM HELVACIOĞLU**

Küratör | Curator: **Melih Fereli**

Danışman, ses sistemi tasarımı ve programlama |
Audio consultant, sound system designer and audio programmer:
Tony Myatt

Erdem Helvacioğlu

Siyaha Özgürlük | Freedom to the Black

2012

Ses yerleştirmesi | Sound installation
10'29"

Kayıt | Recorded by

Can Karadoğan, Alp Çoksoyluer, Babajim Istanbul Studios & Mastering

Kayıt asistanları | Recording assistants:

Berk Teker, Sinan Berksöz, Emre Koçak

Edit ve miks | Edited and mixed by **Erdem Helvacioğlu**

Mastering | Mastered by

Pieter Snapper, Babajim Istanbul Studios & Mastering

Vehbi Koç Vakfı tarafından sipariş edilmiştir.

Commissioned by the Vehbi Koç Foundation.

GEORGE MACIUNAS, "PIYANO PARÇASI | PIANO PIECE", 1970. ARIYINTI DETAYI | FOTOGRAF | PHOTO © HADİVE ÇANÇIĞI

ARTER
sanat için alan | space for art
İstiklal Caddesi No: 211 34433 Beyoğlu, İstanbul
T: + 90 212 243 37 67

Salı-Perşembe | Tuesday-Thursday 11:00-19:00
Cuma-Pazar | Friday-Sunday 12:00-20:00
giriş ücretsiz | admission free

www.arter.org.tr

SERGI REHBERİ | EXHIBITION GUIDE 10-26/02/2012

SESLİ DİZİ | SOUND ART PROJECTS 1

**SİYAH A
ÖZGÜRLÜK
ERDEM HELVACIOĞLU
FREEDOM TO
THE BLACK**

KÜRATÖR | CURATOR: MELİH FERELİ

ARTER

SIYAHA ÖZGÜRLÜK

Melih Fereli

Bir Vehbi Koç Vakfı (VKV) projesi olan Arter, açıldığı 8 Mayıs 2010 tarihinden bugüne kadar geçen yirmi ay içinde, altı sergiye ve birçok sanatçı konuşmasıyla performans ev sahipliği yaptı. Arter'in sergileri aracılığıyla sanatsal üretimi desteklemeye olan adanmışlığı, VKV Çağdaş Sanat Koleksiyonu'nun aralarında siparişlerin de bulunduğu yeni yapıtlarla zenginleşmesine de katkıda bulundu. Müziğe olan derin kişisel ilgimin, VKV Çağdaş Sanat Koleksiyonu'ndaki müziksel göndermeleri olan yapıtlarla ve etkileyici bir çeşitliliğe sahip sanatçı albümleriyle birleşmesi, bizleri, “sound art” alanında bir dizi proje gerçekleştirmeye yöneltti.

Arter'in misyonu doğrultusunda, “Sesli Dizi” başlığı altında bu kulvarda yeni yapıtlar sipariş edecek ve sergileyeceği. Arter'in kaynak sağlama olanaklarını sanatsal üretimin bu heyecan verici alanını da kapsayacak şekilde genişletme kararımız, eminim ki bu alanda çalışmaya istekli pek çok besteci ve sanatçı açısından çok önemli sonuçlar doğuracak ve “müzik” ile “sound art”ın birbirinden nasıl ayrıldığı ya da ayrılıp ayrılmadığı konularında yeni tartışmaları besleyecektir.

Ses projeleri dizisi, “Siyaha Özgürlük” adlı sergiyle başlıyor; VKV koleksiyonundaki bir yapıttan (George Maciunas'ın, 1970'te Ben Vautier tarafından yorumlanan “Piyano Parçası”) esinlenen sergide, Erdem Helvacıoğlu'na sipariş ettiğimiz bir kompozisyon sunuluyor. Maciunas'ın yapıtının ilk performansı sırasında, Ben Vautier siyah tuşlara hiç dokunmazken, bu duvar piyanosunun beyaz tuşlarının tamamını teker teker çivileyerek hiçbir şekilde çalınamaz hale getirmişti. VKV'nin siparişi bağlamında Erdem Helvacıoğlu önce bu piyanonun “ses belleği”ni kaydetti; daha sonra yerleştirmeye aynı adı taşıyan “Siyaha Özgürlük” başlıklı kompozisyonunu yaratmak için de bu ses belleğini kullandı.

Maciunas, bu yerleştirmenin merkezindeki yapıtı için “Piyano Parçası” gibi yalın ve iddiasız bir başlık seçmişti. Maciunas'ın bu başlığı neden tercih ettiğini bilemeyiz, ama ırka dayalı önyargı ve adaletsizliğin, toplumsal huzursuzluğun, düzene karşı isyanın ve Vietnam Savaşı'nın ABD'yi kasıp kavurduğu, Rodezya (bugün Zimbabve) ve Güney Afrika'daki baskıcı rejimlerin iyice zailleştiği bir dönemde, 1960'ların ve 1970'lerin ağır siyasi meselelerine işaret eden, güçlü bir mesaja sahip bir başlık seçmesi de pekâlâ mümkündür.

Bense, Maciunas'ın piyanonun “beyaz” tuşlarını çivileyip “siyah” tuşlarına hareket özgürlüğü tanıma girişiminin altında daha derin anlamlar yattığının hayal edilmesine fırsat tanımayı amaçladığını varsaydım. Resmî ve kibar bir renk olarak algılanan siyah, genellikle güce ve otoriteye işaret eder; ne var ki, Batı kültüründe olumsuz bir çağrışım yaptığı ve kederi simgelediği kabul edilen bu rengi, esrarengiz bir biçimde, korkuyla ve bilinmeyenle ilişkilendirme alışkanlığı ağır basar ve pek çokları için “siyah” başlangıçtaki boşluğu temsil eder.

Seçtiğim “Siyaha Özgürlük” başlığı, Maciunas'ın performatif jestine öykünmenin yanı sıra, bazen ne kadar yerinde görünürlerse görünsünler, “siyah”ı bütün önyargı ve peşin hükümlerden kurtarmaya yönelik bir girişimdir. Dilerseniz bunu bir temenni, hatta bir protesto olarak kabul edin, ama şunu aklınızda tutun: “Siyah”, hayati kutsamanın güçlü bir unsurudur —tıpkı Erdem Helvacıoğlu'nun müziği, özellikle de bu yerleştirmenin parçası olarak ürettiği, siyahın hak ettiği tüm zenginliklerle dolu kompozisyonu gibi. Her şey bir yana, Francis Bacon'ın dediği gibi, “Karanlıkta bütün renkler anlacaktır.” ●

FREEDOM TO THE BLACK

Melih Fereli

In the twenty months since its inauguration by the Vehbi Koç Foundation (VKF) on 8 May 2010, Arter has presented six exhibitions and hosted numerous artist talks and performances. Arter's dedication to the encouragement of artistic production in respect of its exhibitions has also proved invaluable in terms new acquisitions for the VKF Contemporary Art Collection, including commissions. My deep personal interest in music, coupled with an impressive range of artist's albums, as well as works with musical references already in the VKF Contemporary Art Collection, prompted us to have a closer look at the possibilities of presenting a series of projects on ‘sound art’.

In keeping with Arter's mission, we shall be commissioning and exhibiting new works in this genre under the heading “Sound Art Projects”. I am confident that our decision to widen Arter's funding capabilities to include this exciting area of artistic production will have far reaching results for many aspiring composers and artists, while encouraging further discussions about whether or how ‘music’ and ‘sound art’ differ from each other.

Kicking off the series of ‘sound art’ projects will be an exhibition entitled “Freedom to the Black” inspired by a work in the VKF collection (“Piano Piece” by George Maciunas, as performed in 1970 by Ben Vautier) and featuring a composition we commissioned from Erdem Helvacıoğlu. During this first ever performance of Maciunas's work, Ben Vautier nailed down all the white keys of this upright piano one by one, rendering them totally incapable of functioning and thus leaving only the black keys free to move. The VKF commission from Erdem Helvacıoğlu involved recording the “sound memory” of this very piano, which Helvacıoğlu then utilised to create his composition that shares the same title as the installation: “Freedom to the Black”.

For his work that forms the centre-piece of this installation, Maciunas chose a simple, unassuming title, “Piano Piece”. For all we know, he might have opted for a title with a forceful statement flagging highly political issues of the 1960s and ‘70s, when racial prejudice and injustice, social unrest, rebellion against the establishment, and the Vietnam war were taking the USA by storm, while atrocities inflicted by oppressive regimes in Rhodesia (now Zimbabwe) and South Africa were deepening.

I have simply assumed that Maciunas was intent on leaving more room for imagining deeper meanings beneath the nailing down of the ‘white’ keys and the freedom of movement granted to the ‘black’ keys of the piano. Perceived as formal and elegant, the colour black usually denotes strength and authority; however, Western culture is mostly accustomed to its mysterious association with fear and the unknown, bearing a negative connotation as well as symbolising grief, and to many the colour ‘black’ represents the primordial void.

While my title “Freedom to the Black” mimics Maciunas's performative gesture, it is also an attempt to liberate ‘the black’ from all biases and prejudices, no matter how apposite they might appear at times. Take it as a plea, or even as a protest, if you like; but do bear in mind that ‘the black’ is a powerful part of the celebration of life, just like in Erdem Helvacıoğlu's music, and in particular his composition as part of this installation, which is filled with the riches that ‘the black’ deserves. After all, “All colours will agree in the dark,” as Francis Bacon put it. ●